

[Elbæk-Jessen.]

Købekraft, og først i det Øjeblik, man har tilbagegivet Landbruget dets Betalingssevne, kan Spørgsmaalet om flere Landarbejderboliger blive aktuelt. Og bliver Resultatet af en Lov som den her foreslaaede, at man flytter adskillige Arbejderfamilier fra Byen til Landet og derigennem forøger de i Forvejen tunge Skattebyrder paa det urentable Landbrug, da forringes Forholdene i Stedet for at forbedres.

Mit Parti maa tage Forbehold, indtil vi ser, om Regeringen vil fremsætte Lovforslag, der kan skabe Muligheder for Forbedring af Landbrugets Levevilkkaar og Betalingssevne, og som kan nedbringe Arbejdsløsheden. I Forslaget er der ogsaa tænkt paa noget i Retning af Beskæftigelsesspørgsmaalet, og det kan nok gøres nødvendigt særlig i Byggefaget. Men naar der i § 28 og i et af de andre Lovforslags § 15 forlanges, at der kun maa anvendes arbejdsløshedsforsikrede Arbejdere ved Byggeriet, da maa vi tage Afstand. Saadanne Tvangsbestemmelser er imod vort Princip. Og naar der henvises til Grundforbedringsloven som et Fortilfælde, da er det jo ikke rigtigt. I Grundforbedringsloven er der Tale om at beskæftige arbejdsløse, fortrinsvis Familiefædre, et Princip, som vi gerne giver vor Tilslutning til. Men det, der er Tale om i §§ 28 og 15, er noget ganske andet; det er Bestemmelser, som vi ikke kan give vor Tilslutning.

De to følgende Lovforslag om Oprettelse og Udvidelse af mindre Landbrug og Oprettelse af Frugtavlskolonier, Frugtplantager og Havelodskolonier drejer sig om Forlængelser af og Ændringer i nugældende Love, som vort Parti i Princippet kan tiltræde. Den første Lov har jo virket udmærket gennem en Række af Aar, idet den har lettet Adgangen til at bygge egne Hjem gennem Udstykning. Vi paaskønner særlig, at Lovforslaget aabner Mulighed for, hvor det paakræves, at give Laan til Oprettelse af lidt større Brug og til Indkøb af Jord til nu bestaaende Brug. De foreslaaede Forhøjelser af Byggelaan fra 10 000 Kr. til 12 000 Kr. til mindre Brug og fra 15 000 til 18 000 Kr. til større Brug er nødvendiggjort af de meget høje Byggeomkostninger. I Statistiske Efterretninger Nr. 40 af 5. November 1937 er der en Opgørelse over Byggeomkostninger for et Husmandsbrug. Der er Beregninger dels over Materialer og dels over Arbejdsløn i de forskellige Fag for hvert af Aarene fra 1933 til 1937. Naar Indekstallet for 1914 sættes til 100, er det for disse 5 Aar henholdsvis 166, 172, 176,

183 og 200. Det er altsaa nøjagtig dobbelt saa dyrt at bygge et Husmandshjem i 1937, som det var i 1914. Dette er en meget uheldig Udvikling. Og Spørgsmaalet melder sig derfor, om der ikke i Anledning af denne store Prisstigning var Grund til at undersøge, om ikke en Del af denne Stigning paa Materialer hidrører fra Spekulation. For visse Materialers Vedkommende har vi i hvert Fald set Grosserere tjene mægtige Summer. Jeg vil opfordre Regeringen til, da vi jo har en Priskontrollov, nøje at lade disse Forhold undersøge. Thi ingen kan være tjent med, at nogle faa tjener sig rige ved Spekulation i disse Nødvendighedsartikler, medens mange, der lader Byggearbejder udføre, skal slæbe paa en mægtig Gæld Resten af Livet. Forholdene paa dette Omraade er for øvrigt saadan, at alt privat Byggeri og Byggereparation næsten er gjort umulig ved denne voldsomme Prisstigning, til Skade for saavel Landmænd som Haandværkere. Det er derfor absolut nødvendigt, at Staten træder hjælpende til, saaledes som det ogsaa her er foreslaaet, med billige Laan. Det letter i hvert Fald noget.

For de her nævnte Husmandsbrug er det en forholdsvis mægtig Gæld, Brugerne maa paatage sig, alene for Bygninger, og dertil kommer Besætning og Inventar. Den samlede Gæld for Jord og det hele beløber sig til saa stor en Sum, at hvis den skal forrentes og afdrages og give en Løn til Familien, vil det under alle Forhold blive en dyr Produktion af Landbrugsprodukter, der kan blive Tale om paa en saadan Ejendom — ja, den vil blive saa stor, at Produkterne ikke kan sælges med Fortjeneste paa Verdensmarkedet, og det skulde dog være Formaalet. Dette er særlig uheldigt, fordi Konkurrencen paa Verdensmarkedet for vore vigtigste Landbrugsprodukter er saa stor, at vi ikke længere kan paaregne de Overpriser, som vore Produkter fortjener. Fremtidsudsigterne for vor Afsætning paa de udenlandske Markeder vilde være betydelig bedre, hvis vi kunde gøre vor Produktion billigere. Da det at kunne konkurrere, navnlig med den sydlige Halvkugle og Kanada, spiller en stor Rolle for vort Landbrugs og hele vort Lands Fremtid, er det noget af det allervigtigste at skaffe vort Landbrug Muligheder for at producere billigt. Det maa være Rigsdagens Opgave at rydde Hindringerne til Side og foretage saadanne Foranstaltninger, som kan billiggøre Produktionen.

Loven om Laan til Anlæg af Frugtplantager m. m. bør benyttes i større Ud-